

## Ի՞նչ է ռիզիկը:

Ռիզիկը շատ վտանգավոր թույն է: Այն պատրաստում են հնդյուղի բույսից:



## Ի՞նչ տեսք ունի ռիզիկը:

Եթե ահաբեկիչները ռիզիկից պատրաստեն թույն, ապա այն կնմանվի.

- Մշուշի կամ փոշու ամպի, որը Դուք կարող եք շնչել:
- Փոշու, որը կարող է դրվել ուտելիքի կամ ջրի մեջ:

Եթե ռիզիկը վերածեն փոշու ամպի կամ այն դնեն ուտելիքի կամ ջրի մեջ, անհնար կլինի այն տեսնել կամ զգալ նրա հոտը:

## Կարո՞ղ եմ մահանալ եթե շփվեմ ռիզիկի հետ:

Այո, Դուք կարող եք մահանալ մի քանի ժամվա ընթացքում, սակայն եթե 3-5 օր անցնելուց հետո տակավին ողջ եք մնացել, հավանաբար կապաքինվեք:

## Որո՞նք են ռիզիկից թունավորվելու ախտանշանները:

Եթե ռիզիկ ներշնչեք, ապա առաջին ախտանշանները կլինեն.

- շնչելու դժվարություն
- ջերմություն
- հազ
- սրտխառնոց

Այնուհետև Դուք կարող եք առատորեն քրտնել, Ձեր թոքերում կարող է հեղուկ լցվել, կարող եք ունենալ լուրջ շնչառական բարդություններ եւ Ձեր մաշկը կարող է կապտել: Վերջապես, Ձեր շնչառությունը կանգ կառնի եւ Դուք կմահանաք:

Եթե ռիզիկ կուլ տաք, ապա առաջին ախտանշանները կլինեն.

- փսխալք
- լուծ (երբեմն արյունախառն)
- հալյուցինացիաներ
- ուշաթափություն (կրնկներ դողերոցքի մեջ)
- արյուն մեզի մեջ

Մի քանի օրվա ընթացքում Ձեր լյարդի, փայծաղի ու երիկամների աշխատանքը կդադարի եւ Դուք կմահանաք:

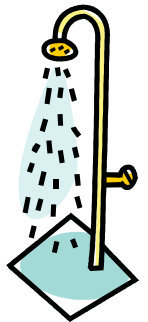
Եթե ռիզիկը դիպչի Ձեր մաշկին կամ աչքերին, ապա նրանք կսկսեն կարմրել եւ Դուք ցավ կզգաք:

## Ի՞նչ անել եթե կարծում եմ որ գտնվել եմ ռիզիկի ազդեցության գոտում:

### Նեռաձայնեցեք 911:

Ապա, եթե ներշնչել կամ ձեռք եք տվել ռիզիկի, անմիջապես կատարեք հետևյալը.

- **Նեռացեք:** Եթե դրսում եք՝ հեռացեք այդ վայրից: Եթե ներսում եք՝ դուրս եկեք:
- **Նանեք ձեր արտահագուստը:** Մի հանեք որեւէ շոր գլխի վրայով, այլ **փոխարենը՝ կտրեք դրանք:** Փորձեք չդիպչել ձեր շորերի արտաքին կողմին: Դրանց վրա կարող է լինել ռիզիկ:
- **Լվացվեք:** Գործածեք մեծ քանակությամբ օձառ եւ ջուր: Եթե Ձեր աչքերն այրվում են կամ հստակ չեք տեսնում, ապա 10-15 րոպե պարզ ջրով լվացեք դրանք:
- **Եթե ակնոց եք կրում, լվացեք այն օձառաջրով:** Լվանալուց հետո Դուք կրկին կարող եք այն օգտագործել: Եթե կոնտակտային ռիզիկներ եք գործածում, դրանք հանեք եւ այլեվս ետ չտեղադրեք:
- **Դեն նետեք Ձեր շորերը:** Լվացվելուց հետո գործածեք ռեզինե ձեռնոցներ կամ պլաստիկ տոպրակներ անցկացրեք Ձեր ձեռքերին՝ Ձեր հանած շորերը պլաստիկ տոպրակի մեջ տեղադրելու համար: Տոպրակի մեջ նաեւ դրեք այն ամենը, ինչը որ կարծում եք դիպած կլինի Ձեր շորերին: Եթե գործածում եք կոնտակտային ռիզիկներ, ապա դրանք էլ դրեք տոպրակի մեջ:
- **Փակեցեք պլաստիկ տոպրակը:** Ապա այդ տոպրակը փակեցեք մի այլ պլաստիկ տոպրակի մեջ: Նայտնեցեք արտակարգ իրադրությամբ զբաղվող մարմիններին թե որտեղ եք թողել տոպրակը:



Եթե ռիզիկ եք կուլ տվել.

- **Նեռաձայնեցեք 911:**
- Ոչինչ չուտեք եւ չիմեք:
- Դուք Ձեզ մի ստիպեք փսխել:



## Նավեյալ տեղեկությունների համար.

Նեռաձայնեցեք CDC-ին անգլերենով օգնություն ստանալու համար.

800-CDC-INFO (800-232-4636)

888-232-6348 (TTY)

Կամ այցելեցեք ինտերնետ՝

[www.cdc.gov/ricin](http://www.cdc.gov/ricin)

[www.dhs.ca.gov/epo](http://www.dhs.ca.gov/epo) հասցեներով: